

ANTONIO TABUCCHI

ZAMAN HIZLA YAŞLANIYOR

ÖYKÜ

Çeviri: NİHAL ÖNOL

ANTONIO TABUCCHI
ZAMAN HIZLA
YAŞLANIYOR

Can Yayınları 1944

Il tempo invecchia in fretta, Antonio Tabucchi

© 2009, Antonio Tabucchi

© 2011, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Bu eserin Türkçe yayın hakları The Wylie Agency (UK) Ltd. aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Ocak 2011

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Ayça Sabuncuoğlu

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak resmi: © iStockphoto.com / Carsten Madsen

Kapak baskı: Azra Matbaası

İç baskı ve cilt: Ekosan Matbaası

ISBN 978-975-07-1264-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

ANTONIO TABUCCHI
ZAMAN HIZLA
YAŞLANIYOR

ÖYKÜ

İtalyanca aslından çeviren

Nihal Önal

Antonio Tabucchi'nin Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Damasceno Monteiro'nun Kayıp Başı, 1998

Hint Gece Müziği, 2000

Ufuk Çizgisi, 2000

Gittikçe Geç Olmakta, 2002

Fernando Pessoa'nın Son Üç Günü, 2005

Pereira İddia Ediyor, 2005

Önemi Olmayan Küçük Yanlış Anlamalar, 2006

Düşler Düşü, 2006

Tristano Ölürken, 2006

Requiem, 2007

ANTONIO TABUCCHI, 1943'te İtalya'nın Pisa kentinde doğdu. Romanları, öyküleri, denemeleri ve oyunları ile Avrupa edebiyatının en seçkin yazarları arasında yer aldı. Fernando Pessoa'nın yapıtlarının İtalyanca basımlarının editörlüğünü de üstlendi. Kitapları, aralarında çeşitli Avrupa dilleri, İngilizce, İspanyolca, Japonca, Çince (Çin Halk Cumhuriyeti ve Tayvan), İbranice, Arapça (Suriye ve Lübnan), Kurdu, Hintçe, Urduca ve Farsça'nın da bulunduğu kırktan fazla dile çevrildi. Bazı romanları ünlü yönetmenlerce beyazperdeye uyarlandı. Tabucchi, İtalya'da Pen Kulübü, Campiello ve Viareggio-Rèpaci, Fransa'da Prix Médicis Etranger, Prix Européen de la Littérature ve Prix Méditerranée, Yunanistan'da Aristeion, Almanya'da Leibniz Akademisi'nce verilen Nossack, Avusturya'da Europaeischer Staatspreis, İspanya'da Hidalgo ve Asturias Prens'i'nce verilen basın özgürlük ödülü Francisco Cerecedo gibi saygın ödüllere değer görüldü. Avrupa'nın önde gelen gazeteleri ve kültür dergilerine yazılar yazdı, yazmayı sürdürüyor. Uluslararası Yazarlar Parlamentosu'nun kurucuları arasında ve üyesi.

NIHAL ÖNOL, İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Bir süre fakültede asistanlık yaptıktan sonra avukatlık stajını tamamladı. *Büyük Meydan Larousse* Ansiklopedisi ve *Büyük Dünya Tarihi* çevirilerinde çalıştı. 1965'ten itibaren Varlık Yayınları, Altın Kitaplar, Milliyet Yayınları, Remzi Kitabevi, Can Yayınları, Doğan Kitap ve başka yayınevlerine Fransızca, İngilizce ve İtalyancadan yüzün üzerinde kitap çevirdi.

μετὰ τῆν σκιάν τάχιστα γηράσκει χρόνος

“Karanlığı izleyerek zaman hızla yaşılanıyor”

(Sokrates öncesi dönemden, Kritias’a atfedilen alıntı)

İçindekiler

Çember.....	13
Şıp, Şıpp, Şıppp, Şıpppp	25
Bulutlar	45
Ölüler Sofrada.....	65
Generaller Arasında.....	81
<i>Yo Me Enamorado del Aire</i>	91
Festival	97
Bürkeş Hiç Değişmedi.....	107
Karşı Zaman.....	119

ÇEMBER

“Ona o dönemleri sordum, henüz genç, ateşli, açık yürekli, salak, düşüncesiz olduğumuz zamanları. Gençliğin dışında da bir şeyler kalmış olmalı, diye yanıt verdi bana.”

Yaşlı profesör susmuştu, neredeyse canı sıkılmış bir ifade vardı yüzünde, kirpiğinde beliren bir damla gözyaşını telaşla silmişti, ah ne aptalım, beni bağışlar mısınız lütfen, der gibi, alınına bir şaplak indirmiş, o inanılmaz turuncu renkteki papyon kravatını gevşetmiş, koyu bir Alman şivesiyle konuştuğu Fransızcasıyla: Lütfen bağışlayınız, lütfen bağışlayınız, unutmuşum, şiirin başlığı “Yaşlı Profesör”, Polonyalı büyük kadın şair Wislawa Szymborska’nın bir şiiri ve tam o sırada kendini işaret etmişti, o şiirdeki kişinin bir bakıma kendisiyle uyum sağladığını dokundurmak istiyormuş gibi, sonra da, bu duygulanışının asıl sorumlusu olan elma şarabından bir tane daha yuvarlamış ve dudaklarından hıçkırık benzeri bir ses dökülmüştü, herkes onun karşısında, ayakta: Wolfgang, yapma böyle, hadi okumaya devam et, yaşlı profesör kocaman, kareli bir mendile burnunu silmişti: “Ona fotoğrafı sordum,” diye gümbür gümbür bir sesle devam etmişti, “yazı masasının üstünde duran o çerçeveli. Hepsi de, hâlâ öyleler ya. Kardeş, kardeş çocuğu,

kaynana, eş, küçük kız kucakta, kızın kollarında bir kedi, kiraz ağacı çiçek açmış ve bu ağacın üzerinde uçan, ne olduğu belirsiz bir kuş, diye yanıt verdi bana.”

Gerisini duymamıştı artık veya belki de duymak istememişti, St. Gallen kantonundan gelen yaşlı profesör ne sevimli. St. Gallenli kardeş çocukları biraz köylümsü, büyükhalanın bu akşam mutfakta kulağına çalınan sözleri bunlar, garip insanlar, çok iyiler ama dağlarla göller arasına sıkışmış o ıssız yerlerde yaşıyorlar, ama hâlâ, her şeye karşın, St. Gallenli yaşlı profesörü pek cana yakın buluyordu, hatta sofrada okumak istediği şiirin fotokopilerini bile çıkartmış, ne incelik ve donatılmış sofrada konukların emrine sunmuş, tatlıların ve peynirlerin arasında, çünkü ona göre bu, dedenin anısına en anlamlı bir saygı belirtisiymiş, “Ulu Tanrı’nın, yerine beni çağırmasının gerektiği, kaybına çok ağladığımız, unutulmaz kardeşim Josef’in anısına.” Gel gör ki o, canlıymış ve yaşıyormuş işte, burnunun üstündeki, alkolün daha da belirgin kıldığı kırmızı çilleriyle ve bu arada nine de mutluktan kendinden geçmiş dinliyor (ya da belki uyuyordu), kayınbiraderinin onun ölmüş kocasına okuduğu şiirsel övgüyü, çünkü o ölümün şimdi on yılı bulan yıldönümü ailenin bu resmî toplantısının nedeniydi ve ölümler anılmalıydı, ama buna karşın gene de hayat devam ediyor ve devam eden hayat ölmüşler kadar ve ölmüşlerden de çok kutlanmaya değer ve kıskananlar çatlasın çünkü aile ailedir, özellikle de bizimki gibi tarihe mal olmuş bir aile, daha on dokuzuncu yüzyıl başlarında Cenevre’den ta St. Gallen kantonuna, Konstanz Gölü’nden Almanya’ya ve Almanya’dan Polonya’ya değin posta istasyonlarına sahip bir aile, pulları ve fotoğrafları hâlâ duruyor, hepsi aile albümünde, o eski posta istasyonlarından, bugün Ziegler ailesine İsviçre’de ve tüm Avrupa’da ün kazandırmış olan ticaret ağı doğmuştur, kurucular çoktan

öldü, en yaşlı mirasçılar da yakında ölecekler, ama aile devam ediyor, çünkü hayat devam ediyor ve bunun için buradayız, devam eden hayatı kutlamak için, çocuklarımız ve torunlarımızla, diye sözlerini noktalamıştı St. Gallenli büyükamca zafer kazanmışçasına.

Ve işte buradalar, bunca geleneğin mirasçıları. St. Gallenli büyükamcanın tiyatroya davranışı da, duygulu bir sesle okuduğu şiir de salt onlara yöneltilmişti: Şimdi kravat takmış, bukleli sarı saçlı küçük oğlan ile yüzü çillerle dolu küçük kıza, ki ikisi de o elin özellikle onları gösterdiğini fark etmediler, tanımadıkları Josef Dede'den de habersiz, bir dilim çikolatalı pastanın kavgasını yapıyorlardı, oğlancık pastayı kardeşinden kapmıştı, zaferinin işareti burnundaydı, kukla tiyatrosundaki palyaçonun burnu gibi ve en son gelin, ak tenli, titiz Greta, büyükamca gibi St. Gallen'dan gelme bir dantel mendille çocuğun yüzündeki çikolata lekesini sildi ve gülümse-di. Güzel bir gülümseme, alımlı bir yüzde, süt ve kandan oluşmuş, bir kez bu ülkede kulağına çalınmış olduğu gibi, ama Cenevre'de değil de Lugano'da duymuş da olabilirdi: süt ve kan. Ne garip bir karışım, bu deyiş, ilk kez duyduğunda onda garip bir izlenim yaratmıştı, neredeyse mide bulantısı gibi, belki de içine kan damlayan bir süt güğümü canlandığı için hayalinde. Ve düşünceleri kendiliğinden bir çocukluğa dönmüştü, ama kendinin olmayan bir çocukluğa, zaman içinde yitmiş bir köyde, dağların eteğindeki bir ülkede geçen, şimdi, hiç tanımadığı ve onun olmayan, Josef Dede'nin anısına toplandıkları bu şehirde soyut bir coğrafyaya aitmiş gibi, Mağrip diye adlandırdıkları. Kendisi küçük bir kızken, dedelerinin yaşadığı yere Mağrip dendiğini bilmezdi, onlar da bilmiyordu zaten, orada yaşıyorlardı, o kadar, hayali gömülmüş bir kuyudan çıkar gibi belleğinden çıkan nine de bilmiyordu, ne garip, çünkü bir kişinin anısı değildi,

ona anlatmış oldukları bir ninenin anısıydı, kendisi nine-yi hiç tanımamıştı, hiç görmediği bir yüzü nasıl bunca iyi anımsayabiliyordu? Sonra aklına annesi geldi, annesi güçlü bir kadındı, ama öylesine kırılığandı ki, ne kadar da güzeldi, o mağrur profiliyle ve kocaman gözleriyle ve onun konuşmasını hatırladı ve eskilerden kalma şivesini, çok eskilerden, çünkü insanların bedeniyle ticaret yapan Arap yağmacıların da, ruhlarla ticaret yapan Katolik papazların da hiçbir zaman girmeye cüret edemedikleri çölün tam bağrından geliyordu, en iyisi Berberileri rahat bırakmak, onlar ticaret konusu olabilecek kişiler değil. Aynı zamanda da, Greta'nın, oğlunun yanağındaki çikolata lekesini temizlemesi, bu bir anlık, kusursuz davranış karşısında kapıldığı derin duygunun nereden geldiğini düşündü. Hiçbir yerden, bu duygu hiçbir yerden gelmemişti, gerçek bir anı olmayan, sadece bir anlatının anısı olan ve henüz bir duyguya dönüşmeyip bir heyecan olarak kalmış, hatta aslına bakılırsa heyecan bile değil, sadece küçüklüğünde başkalarının anlalarını dinlerken hayalinde yarattığı görüntüler, ama o uzak ve hayalî yeri sonradan unutup gitmişti, ki bu onu şaşırttı işte. Niçin küçükken annesinin ona anlattığı o kumlu yerler, belleğinin kumlarına gömülüp kalmıştı ki? Grands Boulevards, işte belleğine ait olan coğrafya buydu, babasına ait, duvar kâğıtları çiçekli ve koltukları deriden, sık bir noter yazıhanesinin bulunduğu, Paris'in büyük caddeleri, o babası ki, Paris'teki büyük yazıhanenin tanınmış bir avukatıydı. Yazıhanenin üst katında onun büyüdüğü daire bulunuyordu, çok yüksek pencerele, çepeçevre kartonpiyerlerle süslü bir daire. Haussmann'ın yarattığı bir binada, evde hep böyle konuşurlardı: Haussmann'ın binası ve Haussmann Haussmann'dı, işte o kadar, nokta, ama kendisinin kim olduğuyla Haussmann'ın ne ilgisi vardı?

Greta oğlunun yüzündeki çikolata lekesini temiz-

lerken sordu bunu kendine ve kendine bu sorduğunu bu aile sofrasında oturan herkese sorabilirdi, böylesine konuksever ve eli açık, eski posta istasyonlarını bol kazançlı bir ticari girişime dönüştürmeyi başarmış olan girişimci dedenin anısına toplanmış ve Michel'in olduğu için artık kendisinin de olan bu aileye. Ama şimdi Mösyö Haussmann'ı ortaya atmanın anlamı ne? Ona deli gözüyle bakarlardı sonra. Şekerim, derdi Greta (belki de sadece Greta derdi bunu), şimdi Haussmann'ın ne ilgisi var? On dokuzuncu yüzyılın en büyük Fransız şehir planlamacısı, evet, Paris'i yeni baştan yapmış, sen de onun yarattığı apartmanlardan birinde büyümüşsün, şimdi neden geldi aklına Haussmann? Greta'da, Paris'le karşılaştırılınca bir taşra şehri sayılacak Cenevre'de yaşamının verdiği aşağılık duygusu vardı ve belki de onun bu sözlerini bir kışkırtma olarak algılayabilirdi. Bir aile yemeğinin yendiği yemek salonunda söylenecek bir şey değildi gerçekten, geniş pencereleri göle bakan bu salonda, Tanrı'nın tüm nimetleriyle donatılmış bu sofranın başında, ama çölden konuşabilirdi, o zaman da, şimdi çölün ne ilgisi var, diye sorarlardı ve o da, tam karşıtı olduğu için ilgisi var, diye yanıt verebilirdi, çünkü burada sizlerin karşısında, suyla dolup taşan nefis bir göl var ve hatta gölün ortasında, suyu dikine yüz metre fıskırtan bir fiskiye bile var, benim ninem ise çocukken kumlarla kuşatılmışmış ve sabah bir testi su alabilmek için ta El Karib'deki kuyuya gitmek zorundaymış, şimdi adı bile geldi aklıma işte ve gitmek için karanlıkta üç kilometre, başındaki testiyle dönmek için de yakıcı güneş altında üç kilometre yürümek zorundaymış ve sizler suyun gerçekte ne olduğunu bilemezsiniz, çünkü ona fazlasıyla sahipsiniz.

Bunlar konuşulacak şeyler miydi? Peki, bu durumun suçlusu onlar mıydı? Ve belki de aklına süt ve kan değişti geldiği için diyebilirdi, gerçekten de ona göre canavarca

bir söz, çünkü küçükken ninesi kimi zaman akşamları ağıla giderken onu yanına alır ve küçük kız da ninenin, keçilerin memelerinden çinko bir kovaya fişkırttığı bu beyaz sıvıyı büyülenmiş gibi seyrederek, sonra onu bir Tanrı nimetine borçlu olunan saygıyla eve götürürlerdi, ama o bembeyaz sıvıya kan damlaları düşecek olsaydı ona irkiltici, iğrenç gelirdi ve korkusundan kaçardı ama söyleyemezdi, çünkü bu bir anı değildi, hayali bir şeydi, sahte bir anıydı, küçük kız hiçbir zaman o ağıla gitmemişti ve böylece, sahte bir anıdan kaçarken şimdi kendimi burada buldum, diye düşündü, bu sevecen ailenin içinde bana büyük bir sevgiyle kollarını açmış olan herkesten özür diliyorum, söylediklerim akla yakın değil, belki de benim biraz daha esmer olan ellerime baktığım için ve süt ve kan deyişi kulağıma gerçekten de yabancı geldiğinden. Belki biraz hava almaya ihtiyacım var, yazın Cenevre Paris'ten de sıcak oluyor, çünkü rutubet daha çok, bu şölen çok hoşuma gitti, hepiniz çok cana yakınsınız, ama benim biraz hava almam gerekiyor galiba, yıllar önce nişanlıyken Michel beni dağların tepesindeki otlakların oraya götürmüştü, otobüsle gittik, son köye kadar giden otobüsle, yanlış anımsamıyorsam pek de uzak değildi zaten. taksiye binersem yarım saatte varırım oraya, ne de olsa otlakların olduğu yükseklik bin metreyi bile bulmaz, Michel herhalde öğle uykusuna yatmış olacak, ona merak etmemesini söyleyin, akşam yemeğinden önce dönerim.

* * *

Çok sıcaktı. Bin metre yükseklikte havanın nasıl olup da şehirden daha sıcak olabildiğini sordu kendine. Belki şehir gölün serinliğinden yararlanıyordu, büyük bir su birikintisinin, çevresindeki havayı serinletmesi akla

yakın geliyor. Ama belki de Cenevre'nin ısısı böyleydi de ona sıcak geliyordu, içeriden gelen bir sıcaklık, vücut ısısının, sadece vücudun bildiği nedenlerle çevredeki ısıdan çok daha yüksek olduğu zaman gibi. Yüksek yaylada güneş yaman vuruyordu, üstelik ağaç da yoktu, sadece göz alabildiğine uzanan çayırlar, hatta yer yer dazlak olmuş bir çayır, yıllar önce Michel onu ilk kez buraya, yukarıya getirdiğinde ilkbahardı, yayla kış yağmurlarından yemyeşildi, tanışalı kısa bir zaman olmuştu, kendisi İsviçre'ye hiç gelmemişti, ikisi de çok çok gençtiler, Michel tıp fakültesinin son sınıfındaydı, demek on beş yıl önceymiş, çünkü o haziran mezun olmuştu, çünkü onun mezun olmasıyla birlikte doğum gününü kutlamışlardı, yirmi beş yaşına basmıştı. Bir an için o zamanları ve nasıl olduğunu düşündü, ama sadece bir an, çünkü bu sarımtırak düzlüğün görüntüsü gözlerini de düşüncelerini de yeniden kendine çekti, üzerinde zor yürünen kısa, kurumuş saplardı, herhalde otlar haziran ayında köylülerin kışlık samanı olsun diye biçilmişti, yeşilin sarardığını düşündü, sonra da aklı gene takvime döndü, aylar, yıllar, tarihler, neredeyse kırk yaşındayım, dedi yüksek sesle, daha doğrusu otuz sekiz, ama otuz sekiz demek hemen hemen kırk demek ve ben hâlâ çocuk yapmadım. Bunu yüksek sesle söylediğinin farkına vardı, bu sarımtırak, kavrulmuş düzlükte, var olmayan bir tiyatronun seyircisine seslenir gibi ve yüksek sesle sürdürdü konuşmayı; bunu niçin kendime hiç sormamışım şimdiye değin? Neredeyse on beş yıllık evli bir kadın nasıl henüz bir çocuk yapmamış oluyor da nedenini kendi kendine sormuyor? Yere, kurumuş, diken gibi otların üstüne oturdu. Eğer tasarlanmış bir şey, Michel'le varılmış bir anlaşma olsaydı bir anlamı olacaktı, ama kendi iradeleriyle olmuş bir şey değildi bu, öyle olmuştu işte, bir çocuk hiç gelmemişti, nokta ve o da hiçbir zaman bunun nedenini

sormamıştı. Ona olağan görünmüştü, tıpkı Grand Boulevards'da güzel bir evde yetişmesinin ona olağan görünmesi gibi, Paris'teki bu daire dünyanın en doğal şeyiydi sanki, değildi, dünyanın en doğal şeyi diye bir şey yoktur, şeyler sizin düşündüğünüz gibi ve siz isterseniz var olurlar, o zaman siz onları yönetebilirsiniz, yoksa kendi yollarına giderler. İyi, anladık, dedi kendi kendine, peki o zaman her şeyi yöneten nedir? Çepeçevre algıladığı bu inanılmaz büyüklükteki soluğu dışarıdan yöneten bir şey var mıydı? Kuruyup samana dönüşen ve mevsimin dönmesiyle yeniden yeşerecek olan otu, sonuna yaklaşan şu boğucu sıcak ağustos sonu gününü, birdenbire büyük bir sevgi duyduğu, Cenevre'deki evin yaşlı ninesini, fazla içen ve şiirler okuyan St. Gallenli büyükamcaı, gevşetilmiş kravatını ve burnundaki kırmızı damarları düşündü, gözleri yaşardı ve kim bilir neden annesinin elinden tutmuş, köy panayırından dönen küçük bir çocuk belirdi gözlerinin önünde, panayır bitmiştir, pazar akşamıdır ve çocuk, bileğine bağlanmış küçük bir balonu, ganimet kazanmış gibi gururla taşımakta, puf, baloncuk sönuveri-yor, bir şey delmiş balonu, belki de bir çam iğnesi?

Ona öyle geldi ki, kendisi, elindeki bu sönmüş balonuyla, o küçük çocukmuş, biri balonu çalmış, ama hayır, baloncuk hâlâ orada, sadece içindeki havayı çekip almışlar. Demek böyle oluyordu, zaman hava gibiydi ve kendisi de onun, farkına varmadığı minicik bir delikten uçup gitmesine izin vermişti. İyi ama delik neredeydi? Onu göremiyordu. Gene Michel'i ve onun hep laboratuvarında geçirdiği, akşam eve çok çok geç, ölü gibi yorgun döndüğü günleri düşündü, onu gece yarısına değin beklemek ve birlikte, son dakikada hazırlanıvermiş biraz makarna yemek. Michel çocukları amansız bir hastalıktan kurtaracak bir ilaç arayışındaydı ve bu çok güzel bir şeydi, ama soyut çocukları kurtarmak neden, kurtarılabilecek

çocuklar arasında kendi çocukları yoksa eğer? Belleğinde o akşamlar açık seçik canlandı, pes perdeden çalan Chopin noktürnleri, Michel ara sıra bir Berberî müziği plağı koyardı. Dümbeleklerin ritminin yorgunluğunu giderdiğini, kaygılarını yatıştırdığını söylerdi, ama kendisi bu dümbeleklere hiç mi hiç katlanamazdı, sonra, Paris'in alelade bir alanına bakan küçük dairede yatağa girer ve derin bir aşkla sevişirlerdi, ama bu aşktan hiçbir zaman çocuk doğmamıştı.

Ve neden acaba nedenini tam da şimdi, ona ait olmayan bu yerde, ağustos sıcağına bürünmüş bu ıssız yaylada soruyordu kendine? Belki de, kendinden iki yaş küçük olan Greta'nın birbirinden güzel iki çocuk üretmiş olmasındandır. Tamı tamına bu sözle düşündü, üretmiş diye ve sonra pişman oldu, ona ayıp geldi bu söz, ama aynı zamanda da asıl gerçeği ortaya koymaktaydı, tensel gerçeği, çünkü beden üretir ve et de kendi kendini yeniler, canlıyken içinde dolanıp duran yaşamsal sıvılarla kendi kendini aktarır, etenenin içindeki amniyotik sıvı etin aktarılmasını üstlenmiş olan o minicik kanıtı besler. Su. Her şeyin, sonunda gelip suya dayandığını anlar gibi oldu ve acaba onun bedeninde su eksik mi, diye kendine sormadan edemedi, belki o da yüzyıllardır kuma direnen atalarının yazgısından kurtulamamıştı, her şeyi örten kuma karşı çıkan ve sonunda çaresizce başka yerlere göçmek zorunda kalan atalarının ve şimdi bir zamanlar atalarının yaşadığı yerlerde kuyular kurumuştü, kumulların altında kalmıştı, biliyordu. Birden paniğe kapıldı, ufkunda aşırı kızıl bir güneşin batmaya başladığı şu sarı düzlükte bakışları şaşkın, çevresini taradı. Ve o anda atları gördü.

* * *

On kadar attan oluşmuş bir sürüydü, hemen hepsi

kır at, birkaçı benekli. Ama ötekilerden biraz önde, sürü başıymış gibi boynunu gururla germiş, yağız bir aygır vardı ve o, bir ayağıyla toprağı eşeledi ve kişnedi. Pek uzakta değillerdi, ancak iki üç yüz metre kadar, ama onları daha önce görmemişti ve gördüğünde ona öyle geldi ki, atlar da ona bakıyorlardı ve işte o zaman aygır daha güçlü kişnedi ve sanki bakılmak bir işaret almamış gibi, atlar bu öğle sonrası sıcağının titrek aydınlığında dalgalanarak harekete geçtiler, aygır yelesini savurdu, daha güçlü kişnedi ve sürüsünü peşinden sürükleyerek dörtnala kalktı. O, yaklaşan atlara bakıyor, yerinden kıpırdamıyordu, düzlüğün genişliğinin gözünü yanılttığıнын ayır-dına varmıştı, atlar ona ilk görüldüğünden daha da uzaktaydılar veya yaklaşmaları uzun sürüyordu, kimi zaman sinemada görülen yavaş çekimler gibi süzülüyorlardı, gövdeleri garip bir büyüünün bize yavaş yavaş açıklamakta olduğu gizli bir zarafetle donanmış gibi. Böyle ilerliyordu atlar, bazen rüyalarımızda gördüğümüz gibi, kayar gibi, havada yüzüyorlarmış gibi, ama ayakları yere vuruyordu, çünkü arkalarından, o yönden ufku perdeleyen bir toz bulutu yükselmekteydi. Düzen değiştirerek ilerliyorlardı, bir bakıyorsun tek sıra, bir bakıyorsun yelpaze gibi açılıyorlar, bir bakıyorsun her birinin hedefi başkaymış gibi dağılıyorlar ve sonunda sıkıdüzen bir sırada yeniden birleşiyorlardı, her birinin başı ve boynu aynı uyumda, aynı ritimle ilerliyordu, sonra gene gövdelerden oluşmuş bir deniz dalgası gibi açıldılar. Bir an kaçmayı düşündü, ama kaçamayacağını anladı. Hayvanlara doğru dönüp kıpırdamadan durdu, ellerini korumak zorundaymış gibi göğüslerinin üzerinde kavuşturarak. O anda yağız at da toynaklarını kuma saplayarak durdu, onunla birlikte tüm sürü de durdu, bilinmedik bir orkestra şefinin değneğı bu gizemli, müziksiz baleye ara vermiş gibi, ama sadece bir araydı, bunu açık seçik his-

setmişti. Onlara baktı ve bekledi, aralarında artık sadece on metre kadar mesafe vardı, iri, nemli gözlerini, soluk soluğa açılıp kapanan burun deliklerini, sağrılarında parlayan teri çok iyi görebiliyordu. Yağız at sağ ayağını kaldırdı, sirkte gösteriye başlayan atların yaptığı gibi bir an havada öyle tuttu, sonra kadının çevresinde dönmeye başladı, dönerken toynakları toprakta tam bir daire çiziyordu ve o zaman, sanki önceden kararlaştırılmış bir işaret almışçasına tüm öteki atlar da onu izlemeye koyuldular, önce tırısı, sonra dörtnala kalkarak ve giderek, aygırın verdiği ritme göre, hızlanarak, frenleri boşalmış ve çılgın gibi dönen bir atlıkarınca örneği, dönmeye başladılar. Böyle, çevresinde ok gibi hızlı döndüklerini görüyordu, giderek hızlanan bir çember gibi, öyle bir hızla dönüyorlardı ki, artık neredeyse iki at arasında boşluk kalmamıştı, sadece tek bir ata dönüşmüş attan bir duvar vardı, kafası bir kuyrukla başlayan ve kuyruğu kafa olan bir at görüntüsüydü artık ve onu örten bir toz bulutunu kaldıran toynaklar kuru toprağa vurdukça, anımsayamadığı ama mutlak bir açık seçiklikle duyumsadığı bir yerde çalan dümbeleklerin sesleri gibi geliyordu kulağına ve bir an gözlerinin önünde, dümbeleklerin derisine vuran eller belirdi, kulağına gelen sesler topraktan çıkıyordu, toprak fısıldıyormuş gibi, bunu hissetti, kulaklarına gelmeden önce ayaklardan bacaklara, göğse, yüreğe, beyne yükseliyordu. Ve bu arada atlar çember halinde dönüyorlardı, gittikçe hızlanarak, onun da bir çembere dönüşmüş olan düşünceleri gibi hızlı, kendi kendine gelen bir düşünce gibi, sadece düşündüğünün bilincine vardı, başka bir şeyin değil ve o anda sürü başı, çemberi başlattığı gibi ansızın kırdı, doğa yasalarından kendini kurtarmışa benzeyen beklenmedik bir dönüşle bir eğri çizip kaçmaya başladı, tüm sürüyü ardından sürükleyerek ve birkaç dakika içinde atlar dörtnala uzaklaştılar.

*Çağdaş Avrupa edebiyatının
en gözde yazarlarından
Tabucchi, kitaplarında
günümüzün yakıcı sorunlarını
ustalıkla irdeliyor.*

Kurulduğu günden bu yana öyküye özel bir yer veren Can Yayınları, 30. yıldönümünü öykü ustalarının birbirinden güzel kitaplarıyla karşılıyor. Márquez'den Thomas Mann'a, Munro'dan Tanizaki'ye dünya edebiyatının önde gelen öykü ustalarının kitaplarının yer alacağı bu özel dizimizin ilk kitabı, İtalyan yazar Antonio Tabucchi'nin *Zaman Hızla Yaşlanıyor*'u.

Kitapta yer alan dokuz öykü, yüzyıl dönümünde Avrupa'da geçiyor. Öykülerin kahramanları, geçmişin hayaletleriyle boğuşan savaş kurbanları, siyasi dönemler, hâlâ Doğu Bloku özlemi çekenler. Kitap boyunca zamanın izini süren Tabucchi, kâh bilgece kâh hüznü bir dille kaleme aldığı satırlarla, zamanın nasıl hızla akıp geçtiğini gözler önüne seriyor, dönemin tarihçesini melankolik bir ironiyle yansıtıyor. Birbirinden bağımsız gibi görünen bu öykülerin aslında ortak bir noktası var: tüyler ürpertici geçmişimiz ile kırık dökük günümüz arasındaki paralellik.

Kapak resmi: CARSTEN MADSEN

ISBN 978-975-07-1264-7

9 789750 712647